

Omkring 56 pct. af studenterne holder et eller to sabbatår

Af Mikkel Jonasson Pedersen

Cirka 56 pct. af studenterne, som færdiggjorde en gymnasial uddannelse i 2017 og som siden er startet på en videregående uddannelse, holdt et eller to sabbatår. Omkring 19 pct. holdt ikke noget sabbatår og gik således i gang med en videregående uddannelse kort tid efter de færdiggjorde gymnasiet.

Denne analyse ser nærmere på hvilke studenter, der typisk holder sabbatår, hvad studenterne bruger deres sabbatår på og hvilke videregående uddannelser de efterfølgende starter på.

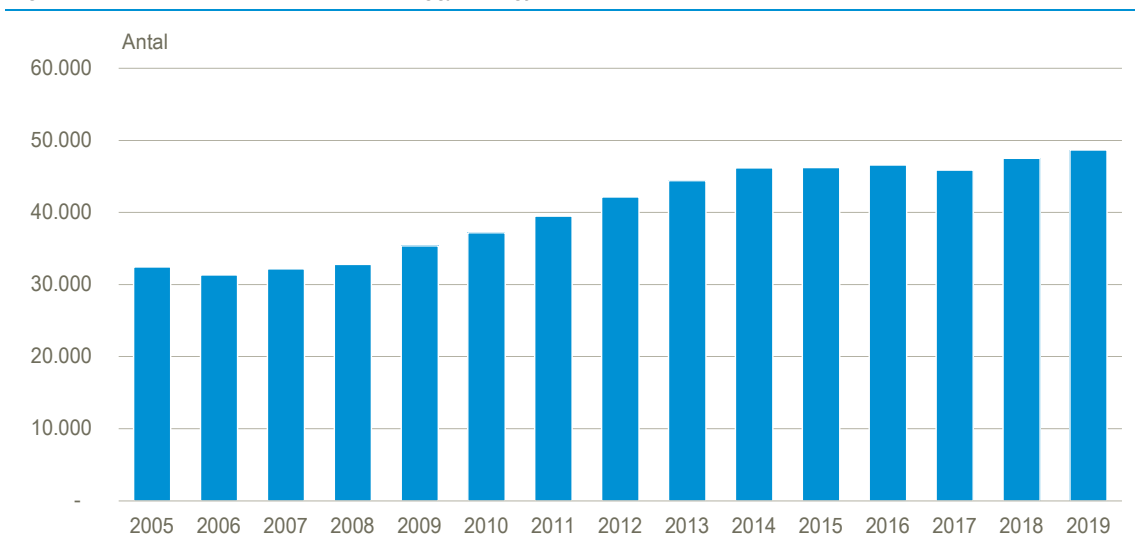
Analysens hovedkonklusioner:

- Studenterne, der havde ét sabbatår, arbejdede i ca. 75 pct. af tiden og modtog offentlig forsørgelse eller var under uddannelse (fx højskole eller suppleringskurser) i 5 pct. af tiden. I den resterende del af tiden er der ikke oplysninger om studenternes aktivitet, men det kan blandt andet dække over ferie, herunder udlandsrejse.
- Studenter, der holder sabbatår, har især arbejdet på restauranter, i supermarkeder og varehuse samt daginstitutioner og dagcentre, idet ca. en tredjedel har arbejde inden for disse brancher.
- Mens kun 19 pct. af studenterne af dansk oprindelse ikke holdt sabbatår, var det cirka 50 pct. af studenterne, der var indvandrere eller efterkommere, som ikke holdt sabbatår. Ligeledes var det primært de yngre studenter der tog sabbatår, mens der ikke var den store forskel mellem mænd og kvinder.
- 64 pct. af studenterne, hvis forældre havde en lange videregående uddannelse, valgte at holde ét eller to sabbatår, mens dette kun var tilfældet for 39 pct. af studenterne, hvis forældre havde grundskolen som højest fuldførte uddannelse.
- De fleste studenter vælger en bachelor - uanset, om de har taget sabbatår og i hvor lang tid. Blandt studenterne med ét sabbatår er den mest populære enkeltuddannelse HA-almen erhvervsøkonomi, der netop er en bacheloruddannelse. Den mest populære enkeltuddannelse for studenter uden sabbatår og blandt de studenter med to sabbatår er pædagog- og sygeplejeruddannelsen, som begge er mellemlange videregående uddannelser.

Næsten 50.000 personer færdiggjorde en gymnasial uddannelse i 2019

I 2019 var der 48.700 personer, som færdiggjorde en gymnasial uddannelse (alment, erhvervsrettet¹ eller internationalt), hvilket er over 16.000 flere personer end i 2005, jf. figur 1. Også andelen af unge mellem 15 og 20 år, som færdiggør gymnasiet, er steget henover de seneste ti år².

Figur 1 Antal personer, som har færdiggjort en gymnasial uddannelse

Kilde: statistikbanken.dk/UDDAKT30.

Langt hovedparten af de personer, der afslutter en gymnasial uddannelse (alment, erhvervsrettet eller internationalt), går efterfølgende i gang med en videregående uddannelse (kort, mellem-lang eller bachelor), men det sker ofte ikke lige efter gymnasiet – mange holder nemlig ét sabbatår, hvor de fx arbejder eller rejser ud i verden.

Denne analyse ser nærmere på hvilke studenter der typisk holder sabbatår og hvor længe de venter med at begynde på en videregående uddannelse. Det undersøges også, hvad de bruger sabbatåret på og hvilke studier de begynder på efterfølgende. De studenter som efter gymnasiet starter på en erhvervsuddannelse er ikke med i de efterfølgende opgørelser. Det drejer sig samlet set om 14 pct. studenterne.

Ca. 56 pct. af studenterne holdt ét eller to sabbatår inden deres videregående uddannelse

I figur 2 er det opgjort, hvor lang tid der går før studenterne starter på en videregående uddannelse efter de afsluttede gymnasiet. Kigger man fx på studenterne fra 2017, holdt ca. 27 pct. af studenterne ét sabbatår. Det ses i figuren ved, at der gik mellem 9 til 15 måneder før de startede på en videregående uddannelse.

Når ét sabbatår defineres til at være mellem 9 og 15 måneder, skyldes det, at det skal dække perioden efter vinterstart på uddannelserne, som typisk er i februar (dvs. ca. 8 måneder efter studenterne færdiggjorde deres gymnasiale ungdomsuddannelse juni året før). Om sommeren starter de fleste uddannelser i slutningen af august eller starten af september (dvs. ca. 15 måneder efter studenterne færdiggjorde deres gymnasiale ungdomsuddannelse).

Blandt studenterne fra 2017 er det godt 29 pct., der holdt to sabbatår, idet der gik mellem 16 og 27 måneder før de startede på en videregående uddannelse. Afgrænsningen skyldes at langt de fleste starter i september to år efter de afsluttede deres gymnasiale uddannelse, jævnfør figur 3, og stadigvæk vil kunne have søgt inden for den toårige periode, som udløser karakterbonusen.

¹ Erhvervsrettede gymnasier omfatter handelsgymnasiet HHX og de tekniske gymnasier HTX.

² "Flere fuldfører en gymnasial uddannelse". Nyt fra Danmarks Statistik. 14. februar 2019.

Derudover holdt 19 pct. ikke noget sabbatår, hvilket i langt de fleste tilfælde dækker over studenter som gik i gang med en videregående uddannelse kort tid efter de færdiggjorde gymnasiet mv.³ Ingen sabbatår inkluderer dog også vinterstartere, som ikke tager ét sabbatår.

De sidste 25 pct. af studenterne har ikke påbegyndt en videregående uddannelse inden for to år efter de blev færdige på gymnasiet. Det vil sige de personer, som starter tre, fire eller fem år efter de blev student, men også personer som ikke har påbegyndt en videregående uddannelse endnu. Det vil altså være uvist, om nogle af studenterne stadigvæk holder sabbatår eller permanent har forladt uddannelsessystemet.

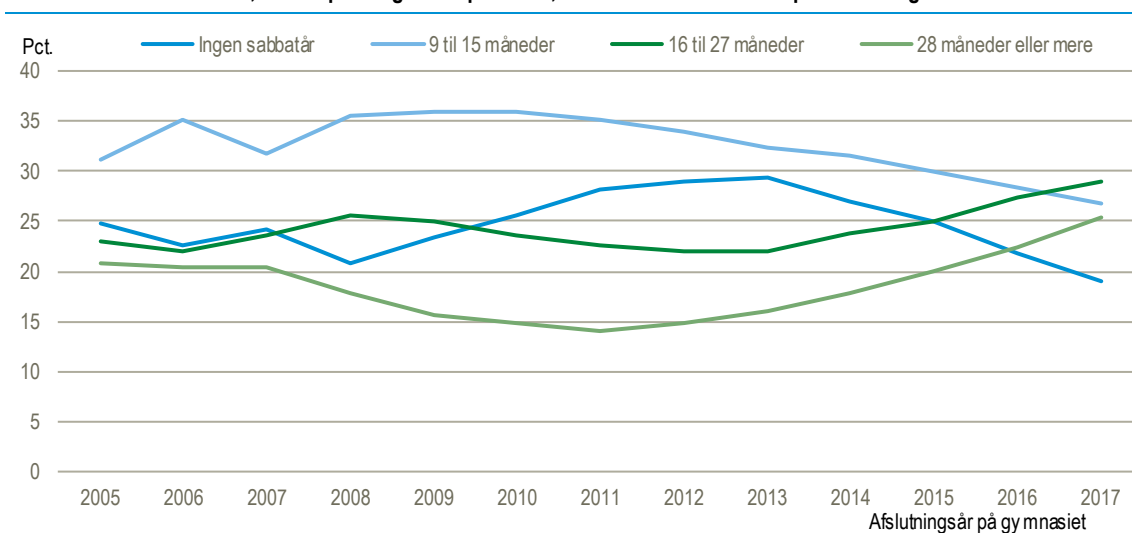
Perioden fra 2005 til 2008 er præget af små stigninger og fald i andelen af dem, der tager henholdsvis ingen sabbatår og to sabbatår. Andelen, som tager ét sabbatår svinger mellem 31 og 36 pct.

Andelen af studenter, som ikke tager sabbatår, stiger i perioden fra 2008 til 2013 fra 21 til 29 pct. I samme periode falder andelen af studenter som tager et eller to sabbatår begge med 4 procentpoint. Dette kan hænge sammen med, at finanskrisen gjorde det sværere at finde job og dermed mere attraktivt at blive i uddannelsessystemet.

I perioden fra 2013 til 2016 er der derimod en kraftig stigning i andelen som tager to sabbatår og i andelen, som ikke har påbegyndt en videregående uddannelse inden for to år, mens andelen som ikke tager sabbatår er faldende. Dette kan skyldes, at der var bedre muligheder for at få et arbejde i forhold til perioden lige efter finanskrisen. Det er dog værd at bemærke, at andelen, der alene tager ét sabbatår har været faldende siden 2010.

Andelen, som ikke påbegynder en videregående uddannelse inden for to år, falder fra 20 pct. i 2005 til 14 pct. i 2011. Fra 2011 stiger andelen kraftigt til over 25 pct. i 2017. Hvis udviklingen fortsætter som hidtil, vil der i 2018⁴ være en større andel, som ikke påbegynder en videregående uddannelse indenfor 2 år end af dem, der alene holder ét sabbatår.

Figur 2 Personer, som har færdiggjort en gymnasial uddannelse og efterfølgende startet på en videregående uddannelse, fordelt på længden af perioden, før studenterne startede på en videregående uddannelse

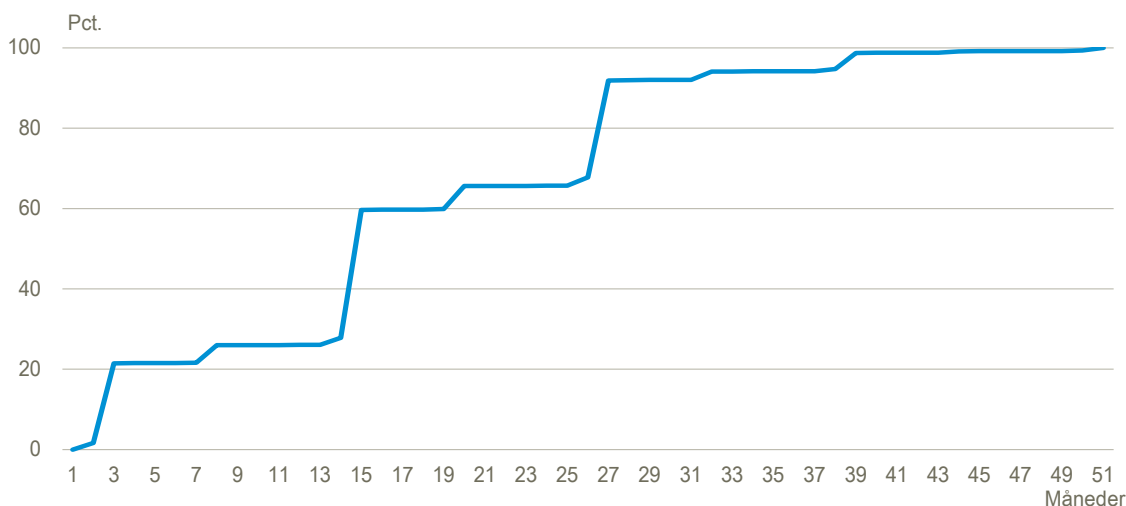
Anm.: Opgørelsen omfatter personer, som har færdiggjort en gymnasial uddannelse og efterfølgende er startet på en videregående uddannelse.

³ At langt hovedparten af studenterne holder et eller flere sabbatår mellem gymnasiet og videregående uddannelse er i overensstemmelse med en analyse fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) om [Studerendes sabbatår](#) fra maj 2019.

⁴ Der er tale om en forventning, da det først vil vise sig, hvordan studenterne fra 2018 bliver optaget på de videregående uddannelser inden for to år, når elevregistret for 2021 er klart.

I figur 3 ses der nærmere på, hvor mange måneder studenterne, der færdiggjorde en gymnasial uddannelse i 2015 til 2017, bruger mellem afgang fra gymnasiet til de starter på en videregående uddannelse. Her fremgår det, at studiestart i langt overvejende grad er om sommeren og ikke vinter selv ved de længere sabbatperioder. Det ses ved, at andelen af studenter, som efterfølgende starter på en videregående stiger markant 3, 15 og 27 måneder efter afgang i juni.

Figur 3 Antal måneder indtil studenter, som har færdiggjort en gymnasial uddannelse i 2015 til 2017, er startet på en videregående uddannelse

Anm. 1: Opgørelsen omfatter personer, som har færdiggjort en gymnasial uddannelse og efterfølgende er startet på en videregående uddannelse.
 Anm. 2: studenter fra 2015 kan følges i alle 51 måneder, mens studenter fra 2016 kun kan følges frem til den 39. måned og personer fra 2017 kun kan følges i 27 måneder.

Særligt personer af dansk oprindelse havde mindst ét sabbatår

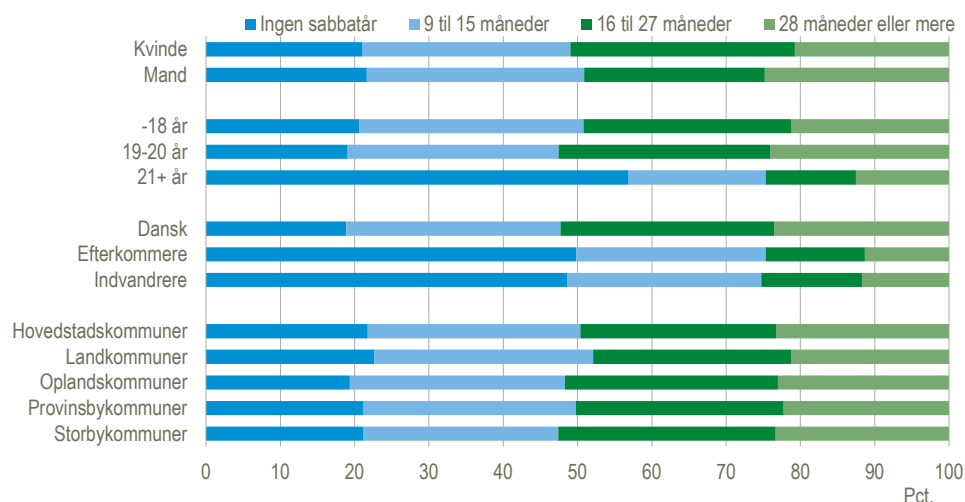
Cirka halvdelen af indvandrere og efterkommerne gik i gang med en videregående uddannelse umiddelbart efter de blev færdige med gymnasiet. Blandt personer med dansk oprindelse var det kun 19 pct.

Der er også en aldersvariation, idet 58 pct. af studenterne 18 år og under, 56 pct. af de 19 til 20 årige og 30 pct. af studenterne på 21 år eller derover havde et eller to sabbatår. For de lidt ældre studenter (21+ år) er det over halvdelen, der startede på deres videregående uddannelse uden et sabbatår. Blandt studenterne var 33 pct. 18 år og under, 62 pct. var mellem 19-20 år og 5 pct. var 21 år eller derover.

Andelen af personer, som holdt et eller to sabbatår, varierer kun ganske lidt blandt mænd og kvinder og på tværs af kommunetyper⁵, jf. figur 4.

⁵ Du kan læse mere om den anvendte kommuneinddeling [her](#).

Figur 4 Karakteristik af personer, som færdiggjorde en gymnasial uddannelse i 2015 til 2017 og efterfølgende startede på en videregående uddannelse

Anm.: Alder og kommune er opgjort d. 31. marts i det år, hvor personerne færdiggjorde gymnasiet mv.

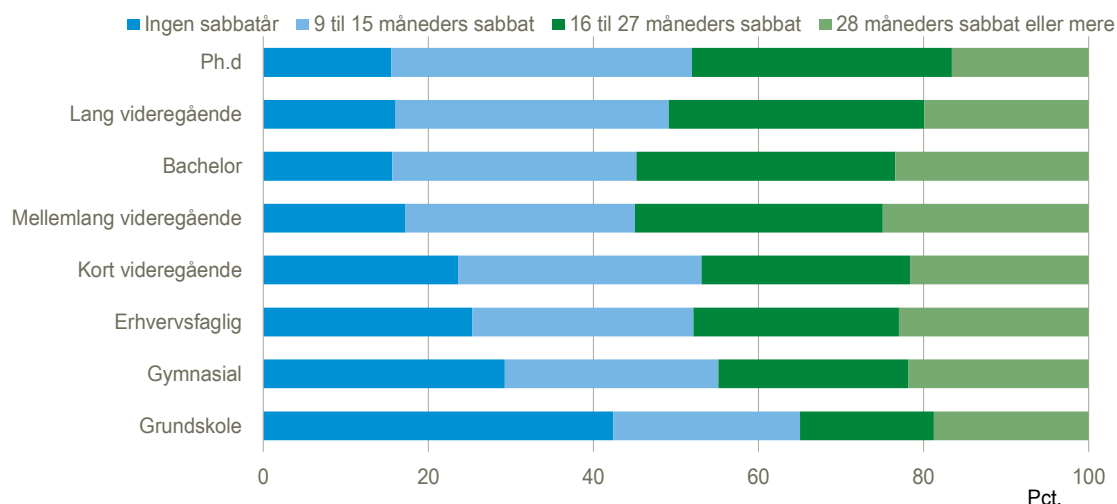
Studenter, som tager sabbatår, har i højere grad forældre med en videregående uddannelse.

Generelt gælder det at jo længere forældres højest fuldførte uddannelse er, jo flere sabbatår tager deres børn. Således valgte 42 pct. af dem, hvis forældre har grundskolen som højest fuldførte uddannelse ikke at tage sabbatår. For studenter, hvis forældre har en lang videregående uddannelse, var det kun 16 pct. som valgte ikke at tage ét sabbatår.

Både for dem, der tager ét og to sabbatår stiger andelen med forældres højest fuldførte uddannelse. Blandt dem, hvis forældre har en grundskole, valgte 23 pct. at tage ét sabbatår og 17 pct. at tage to sabbatår. Blandt dem, hvis forældre har en lang videregående uddannelse, valgte 33 pct. at tage ét sabbatår og 31. pct. at tage to sabbatår.

Andelen som ikke har påbegyndt en uddannelse inden for to år ligger generelt mellem 17 og 25 pct. og er højest blandt dem, hvis forældre har en mellemlang videregående uddannelse på 25 pct., mens den mindste andel findes blandt dem hvis forældre har en ph.d. på 17 pct. og grundskole på 19 pct.

Figur 5 Forældres højest fuldførte uddannelse for personer som færdiggjorde en gymnasial uddannelse i 2015-2017 og efterfølgende startede på en videregående uddannelse.

Anm. 1: Forældres højest fuldførte uddannelse er den senest tilgængelige uddannelse opgjort 1. oktober 2019.

Anm. 2: I alt' dækker over alle studenter uanset sabbatperiodens længde.

Anm. 3: Ved dannelse af forældres højest fuldførte uddannelse er morens uddannelse blevet vurderet over for farens og den længste af disse uddannelser er valgt.

Arbejde i ca. 75 pct. af tiden i ét sabbatår

Studenter, som holdt ét sabbatår, arbejdede i ca. 75 pct. af tiden i deres sabbatår og modtog offentlig forsørgelse eller var under uddannelse⁶ i omkring 3-5 pct. af tiden, jf. figur 6.

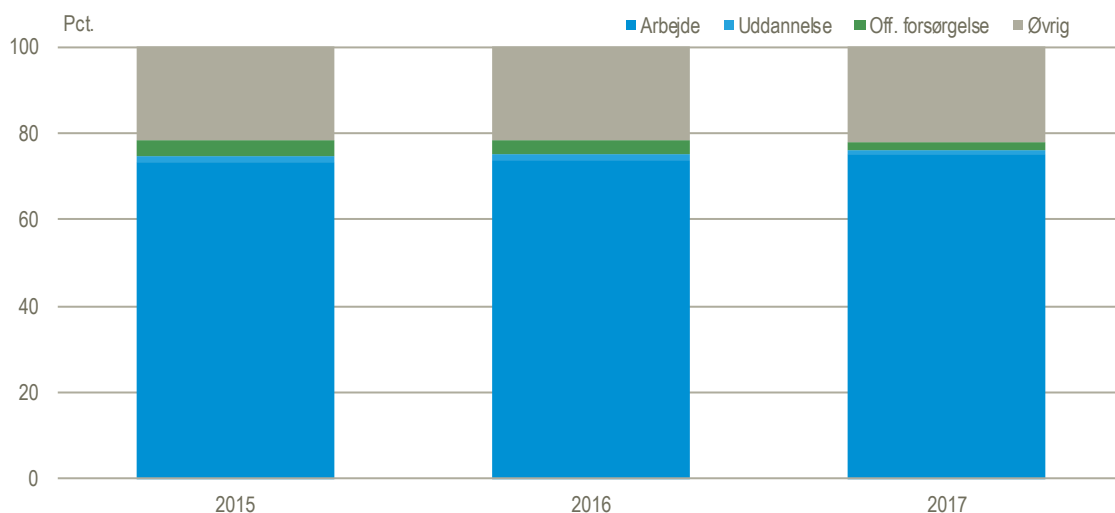
I den resterende del af tiden er der ikke oplysninger om studenternes aktivitet. De var således hverken i beskæftigelse, under uddannelse eller modtog offentlig forsørgelse. I stedet kan de fx have holdt ferie, været ude at rejse⁷, eller være i gang med frivilligt arbejde.

Beskæftigelsen og den anden aktivitet er opgjort for de 32.009 studenter, som havde præcist ét sabbatår (15 måneder) efter færdiggørelsen af deres gymnasiale uddannelse i 2015-2017. De 15 måneder er valgt for at sikre, at alle undersøgte studenter har samme mængde tid til rådighed.

⁶ Uddannelse dækker over forskellige former for uddannelseskurser såsom højskole, GSK, AMU og i nogle tilfælde hf-enkeltfag

⁷ Ifølge en analyse fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) om [Studerendes sabbatår](#) fra maj 2019 havde 46 pct. af personerne med et sabbatår haft et udlandsophold. Denne opgørelse er baseret på en spørgeskemaundersøgelse.

Figur 6 Aktivitet under sabbatår for studenter, som færdiggjorde en gymnasial uddannelse i 2015 til 2017

Anm.: Der betragtes studenternes primære status ifølge Arbejdsmarkedsregnskabet. Opgørelsen omfatter studenter, som holdt ét sabbatår. Uddannelse kan blandt andet være højskole eller gymnasiale suppleringskurser.

Mange studenter arbejder gennem sabbatåret

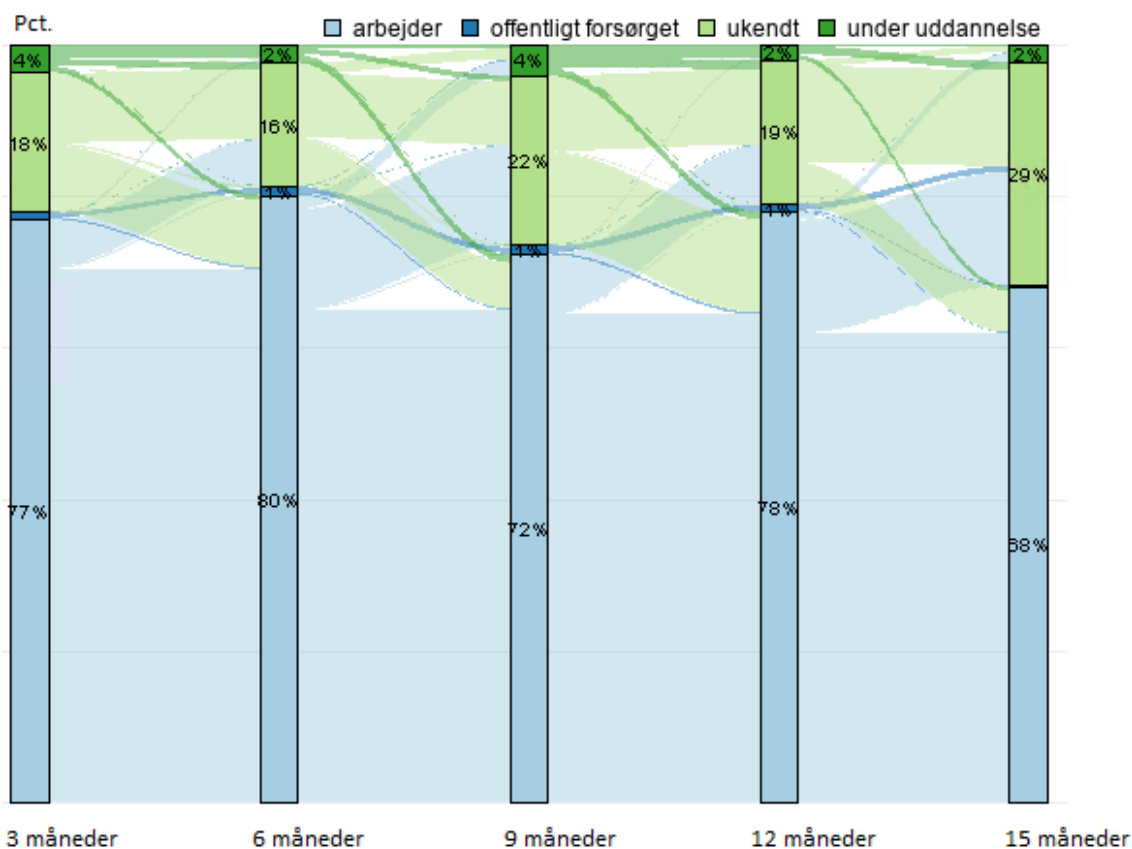
Studenterne arbejdede altså i gennemsnit i 75 pct. af sabbatåret. Bag dette gennemsnit findes en bred variation af forskellige måder at bruge sabbatåret på. Som det fremgår af figur 7 arbejdede mindst halvdelen af studenterne ved de forskellige nedslag i tid, ligesom mange også arbejdede ved det efterfølgende nedslag. Det er sandsynligt at mange af dem arbejdede gennem hele sabbatåret. Studenterne følges nemlig fra afslutningen af gymnasiet til de påbegynder deres videregående uddannelse 15 måneder efter med nedslag ved den 3., 6., 9., 12. og 15. måned⁸. Ud over status ved nedslagsmånederne viser figuren også, hvordan studenterne bevæger sig mellem arbejde, offentlig forsørgelse, uddannelse og ukendt, hvilket kan ses ved de gennemsnitlige kurver mellem søjlerne. Disse kurver har samme farve som den status studenterne bevæger sig fra.

Cirka 20 pct af studenternes aktiviteter er ukendt ved nedslagene. Yderligere har en stor del af disse studenter også ukendt aktivitet ved næste nedslag i tid. Det virker derfor sandsynligt, at en del af dem har brugt hele deres sabbatår på at rejse.

Endelig er der også en del af studenterne, som skifter fra at være i arbejde til ukendt aktivitet og omvendt. Især 15 måneder efter studenterne afsluttede gymnasiet var aktiviteten ukendt for lidt under en tredjedel.

⁸ Aktiviteten 15 måneder efter er taget 31. august året efter de blev færdige på gymnasiet, i langt de flestes tilfælde er det dagen før de starter på den nye uddannelse.

Figur 7 Forløbsanalyse af studenternes sabbatår.

Anm.: Der betragtes studenternes primære status ifølge Arbejdsmarkedsregnskabet. Opgørelsen omfatter studenter, som holdt ét sabbatår. Uddannelse kan blandt andet være højskole eller gymnasiale suppleringskurser.

Studerne arbejdede i restauranter eller supermarkeder

En stor del af studenterne arbejdede altså i deres sabbatår. Tabel 1 viser de ti brancher, hvor flest af studenterne arbejdede i deres sabbatår. Det ses, at knap en tredjedel af de beskæftigede arbejdede i *restauranter, supermarkeder og varehuse* eller *daginstitutioner og dagcentre*.

Tabel 1 Top ti over brancher som flest personer med ét sabbatår er beskæftiget i

	Andel pct.
Restauranter	13
Supermarkeder og varehuse mv.	11
Daginstitutioner og dagcentre mv.	8
Grundskoler	6
Arbejdsformidling og vikarbureauer	6
Detailhandel med tekstiler og husholdningsudstyr mv.	3
Anden operationel service	3
Detailhandel med beklædning og fodtøj	3
Plejehjem mv.	3
Sport	3
Øvrige brancher	42
I alt	100

Anm. 1: Der anvendes en 127-branchegruppering. Opgørelsen omfatter personer, som afsluttede en gymnasial uddannelse i 2015-2017 og efterfølgende startede på en videregående uddannelse.

Anm. 2: Top 10 er baseret på antal beskæftigelser i brancherne over sabbatåret.

De beskæftigede studenter varetog i særdeleshed *salgsarbejde*, *børneomsorgsarbejde* eller *kasseassistentarbejde*, idet ca. en tredjedel har disse arbejdsfunktioner, jf. tabel 2.

Tabel 2 Top ti over arbejdsfunktioner, som flest personer med ét sabbatår er beskæftiget i

	Andel pct.
Salgsarbejde i butik	15
Børneomsorgsarbejde	9
Kasseassistentarbejde og beslægtet kundebetjening	8
Undervisning på grundskoleniveau	7
Tjenerarbejde	4
Arbejde med opfyldning af lager og butik	4
Rengøringsarbejde undtagen i private hjem	4
Social- og sundhedsarbejde i private hjem (inkl. plejehjem)	3
Køkkenhjælp mv.	3
Almindeligt kontorarbejde	3
Øvrige arbejdsfunktioner	41
I alt	100

Anm. 1: Der anvendes den 4-cifret undergruppering af DISCO-08. Opgørelsen omfatter personer, som afsluttede en gymnasial uddannelse i 2015-2017 og efterfølgende startede på en videregående uddannelse.

Anm. 2: Top 10 er baseret på antal beskæftigelser i arbejdsfunktionerne over sabbatåret.

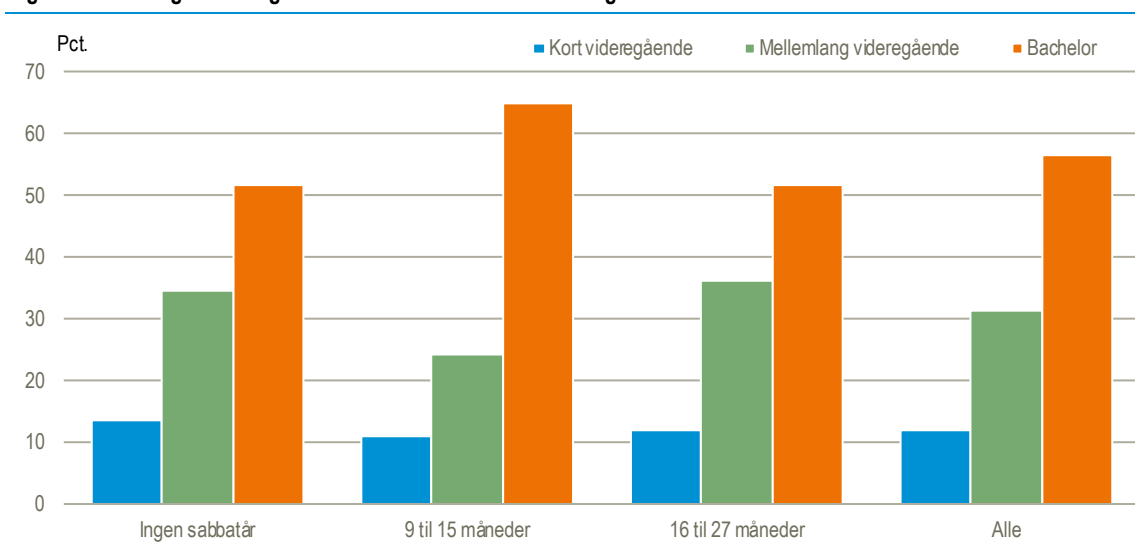
Over halvdelen af studenterne starter på en uddannelse på bachelorniveau

Studenter med ét sabbatår starter i højere grad på en bacheloruddannelse end andre studenter – nemlig 65 pct. Blandt studenter som ikke holdt sabbat startede 52 pct. på en bacheloruddannelse og blandt dem som holdt to sabbatår var det også 52 pct. der startede på en bacheloruddannelse. Da studenterne fra 2017 ikke kan følges i mere end 27 måneder efter afslutningen af gymnasiet i uddannelsesregistret, vil der ikke være oplysninger om, hvilken videregående uddannelse studenterne med mere end to sabbatår påbegyndte. Derfor er gruppen af studenter med 28 måneder eller mere fjernet i dette afsnit.

De mellemlange videregående uddannelser er ikke så populære blandt studenterne med ét sabbatår. Her vælger 24 pct. af studenterne at påbegynde en mellemlang videregående uddannelse. For dem, som tager to sabbatår er det 36 pct., der starter på en mellemlang videregående uddannelse, mens det drejer sig om 35 pct. af dem, som går direkte videre efter gymnasiet.

Cirka 12 pct. af studenterne tager en kort videregående uddannelse, hvilket gælder både for dem som tager sabbatår og dem, som ikke gør.

Figur 8 Valg af videregående uddannelse efter sabbatlængden

De hyppigste enkeltuddannelser er HA-almen og sygeplejeruddannelsen

Studenterne vælger i høj grad de samme uddannelser på de enkelte uddannelsesniveauer uanset længden på sabbatperiode. Det fremgår af tabel 3, som viser top 5 over de uddannelser på hvert uddannelsesniveau, som studenter uden sabbatår samt studenter med ét eller to sabbatår efterfølgende vælger. Andelen som starter på de enkelte uddannelser, varierer dog en anelse og dermed også deres placering i top 5.

Den enkeltuddannelse med flest optagne for alle studenterne er HA-almen erhvervsøkonomi, der er på bachelorniveau. Det gælder for ca. 5 pct. af studenter uden sabbatår, 7 pct. af studenter med ét sabbatår og 3 pct. af studenter med to sabbatår. Sygeplejeruddannelsen, som er en mellemlang videregående uddannelse, er den uddannelse med næst flest optagne.

Den mest populære enkeltuddannelse for studenter uden sabbatår og studenter med to sabbatår tilhører gruppen af mellemlange videregående uddannelse, idet 6 pct. af studenterne uden sabbatår påbegynder en pædagoguddannelse og dem med to sabbatår påbegynder en sygeplejeruddannelse efter gymnasiet. For dem med ét sabbatår er den mest populære uddannelse dog på bachelorniveau. 7 pct. af dem starter nemlig på uddannelsen HA-almen erhvervsøkonomi.

Tabel 3 Top 5 over uddannelser efter uddannelsestrin fordelt på sabbat periodens længde efter gymnasiet mv.

	Ingen sabbat	9-15 mdr. sabbat	16-27 mdr. sabbat
	Pct.		
KVU			
Finansøkonom	3	Mærkedsføringsøkonom	2
Mærkedsføringsøkonom	2	Finansøkonom	2
Datamatiker	1	Multimediedesigner	1
Multimediedesigner	1	Datamatiker	1
Serviceøkonom	1	Serviceøkonom	1
MVU			
Pædagog	6	Folkeskolelærer	3
Sygeplejerske	5	Sygeplejerske	3
Folkeskolelærer	4	Pædagog	3
Socialrådgiver	3	Finans	2
Maskinmester	1	Socialrådgiver	1
Bachelor			
HA-almen erhvervsøkonomi	5	HA-almen erhvervsøkonomi	7
Jura	4	Jura	5
Medicin	4	Statskundskab	2
Datalogi	2	Økonomi	2
Økonomi	2	Medicin	2
Samlet antal studenter.	26.149	33.865	32.397

Anm.: Opgørelsen omfatter studenter, som afsluttede en gymnasial uddannelse i 2015-2017 og efterfølgende startede på en videregående uddannelse indenfor 27 måneder.